

0138

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50 Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

LA RUA D' AQUEST ANY

Carro anunciador de la Industria política nacional

Lo present número ha passat per la censura de la autoritat militar.

..Y esperém que será l'últim.

11. DE FEBRER

Se compleixen avuy vintisis anys. D. Amadeo de Saboya, enemich de convertirse en ridícul equilibrista de Circo Equestre, va abdicar la corona que 'ls governs de la Revolució de Setembre havían cenyit á n'el seu front. L'Assamblea nacional va proclamar la República.

Un cambi tan trascendental se va operar pacíficament, pel vot dels representants del país en Corts, sense efusió de una sola gota de sanch. No obstant la República del '73, hereva de una situació en plé desgabell sigüé objecte desde sos primers passos de l'hostilitat enconada de una gran part dels monárquichs de la Revolució. L'odi implacable dels reaccionaris l'hauria enrobustida; la insensatés dels que blasfemant de liberals, en lloch de apoyarla llealment, li feren traició, sigüé una de las causas principals que contribuïren á la seva ruina.

Sos defensors pecaren d'inxperts... tal vegada pecaren també de poch codiciosos. Be demostraren los quatre ó cinch ministeris qu' en lo decurs de onze mesos escassos anaren succehintse, que no fou may la sed de mando l'estímul que sentiren desde las alturas del poder. Honrats y pobres entravan al govern y pobres y honrats ne sortían. Qualsevol insignificant diferencia respecte á la apreciació de una idea ó de un fet qualsevol dels molts que s'anavan succehint en uns temps tan agitats bastava per que renunciessin bonament á la preeminencia de seguir governant.

Igual que avuy, en que la patria mutilada s'ensorra al pes de las culpas dels governants, y aquests permaneixen en lo seu lloch, aferrussats en las gangas del pressupost: aixís els sorprén aquesta especie de judici final, y ells més frescos que may, com si res hagués passat, ni succéhís res de particular.

Comparém temps ab temps, homes ab homes, la situació que tenia 'l país al any '73 y la situació que ofereix avuy y s' veurá lo moltíssim qu' hem perdut, lo molt fondo que s' han anat abismant la serietat política y la moralitat administrativa, la fé en las ideas, l'esperansa en la regeneració, la virilitat y 'l civisme dels ciutadans.

Las exaltacions del '73, síntomas de una vida exhuberant y robusta, contrastan ab l'anemia devoradora de l' época present, que ha convertit á la pobre Espanya en un país inválit y moribundo, al qual contemplan ab llástima y ab despreci totas las nacions civilizadas.

Si cada any honré la fetxa del 11 de febrer com un recort de altres días més felissos y lluminosos, cal ferho avuy ab major motiu que may davant dels inmensos perills que amenassen á la llibertat y á la patria.

La estúpida reacció ha anat prenent alas, á favor del desconcert y de la falta de direcció de las forsas que deurían oposarse totalment als seus avensos. Per rezel á que 'l país pogués reivindicar los drets imprescriptibles de la seva soberanía, s' ha vingut fent, de molt temps ensá, per part dels governants, la més corruptora y suicida de las políticas. D' ells ha rebut sempre la reacció teocrática tota mena de alentadors ausilis. Y avuy, després de l' hora tremenda dels grans desastres, aqueixa reacció obscurantista, voldria extendre sas negras alas, tapant als esperits amants del progrés els últims resquicis de llum y 'ls postres anhels de justicia reparadora.

Al partit republicá li incumbeix el convertirse en lo núcleo mes ferm de las forsas que han de acudir al combat á que se 'ns provoca. Si sab olvidar diferencias puerils que ja no tenen rahó de ser, constituhirá un focu poderós de atracció de tots els elements amants de la llibertat y del progrés modern. Las fraccions que aisladas s' están consumint en la impotencia formarán una legió invencible, y á las solucions que persegueixen els reaccionaris, totas funestas y vergonyosas, podrá oposar la única que aconsellan la lógica y 'l dret, y que exigeix la dignitat de la nació y del ciutadá, aquella solució mateixa, que l'onze de febrer del any '73 va imposarse com á única possible, avuy tant ó mes necessaria que vintisis anys enrera.

P. K.

UNA INSTITUCIÓ

Participació dels obrers en los beneficis de la industria

No fá molts días se vá celebrar á París un banquet baix la presidencia de Mr. Poincaré, antich ministre de Hisenda de la República, al objecte de solemnisar la inauguració de una

reforma que ha de tenir una trascendencia altament benéfica y profitosa en las relacions entre 'l capital y 'l treball.

Un poderós industrial, Mr. E. Pantz, fabricant de construccions metálicas, interessante per la sort dels seus operaris y col·laboradors, y desitjós de captarse 'l seu apoyo y d'estimular lo seu zel en lo treball, se vá resoldre á oferirlos, á part del salari que percibeixen ab tota puntualitat, una proporció en los beneficis de la seva industria.

A tal efecte, prenent com á base pera las corresponents evaluacions la producció anual de la seva casa, divideix entre tots els obrers, que contin quan menos tres anys de presencia en los seus tallers, una prima calculada sobre l' import total de la producció durant l' exercici. Pera determinar la prima s' pren en compte per una part el salari anual de cada empleat, y per altra 'ls anys que porta de servey.

Aquest procediment tan senzill com práctic dona temps al patró pera conèixer y apreciar la valía dels seus operaris, y á n' aquestos els posa en situació de ferse càrrech de las ventatjes de ingressar y de permaneixer en uns tallers abont saben que han de obtenir una recompensa superior á la que percibirían en qualsevol altre regit exclusivament pel salari ras y pelat.

No s' ha de profundisar molt pera compendre desseguida las ventatjas de la participació en quant engendra entre 'l patró y 'ls seus obrers interessos comuns, simpatía reciproca y llassos de verdadera amistad.

No se 'ns oculta que no son aquestas las solucions que preconisa 'l radicalisme socialista; pero, dintre del actual estat de cosas, no sols son acceptables, sino dignas de que trobin molts imitadors en las esferas industrials.

Es molt trist y dona lloch á las mes amargas reflexions que en las relacions entre 'l capital y 'l treball, aquest estiga constantment supeditat á la tiranía del primer. Lo capital se fá sempre la part del lleó en la distribució de la recompensa. De aquí las grans fortunes amassadas ab la suhor dels operaris contrastant ab la penuria dels treballadors privats molts vegades de poder satisfacer sas necessitats mes perentorias. De aquí també las corrents d' antipatia y d' odi que tot sovint s' engendran y 's desencadenan en detriment de la mateixa industria.

Un régimen de participació leal en los beneficis estimula l' afany del operari, li fá mes agradable la feyna qu' executa, ennobleix lo seu esforç y pot contribuir poderosament á aliviar la seva sort. La petita merma que pujan experimentar els beneficis del capitalista, está compensada en part pel major ardor qu' emplearán els operaris en lo seu treball, y queda moralment satisfeta per la satisfacció íntima que ha de proporcionar á tot home de cor y de bons sentiments, la millora de la situació de las clases obreras, realisada per la práctica de la fraternitat y de la bona correspondencia.

No hi haurá á Catalunya un sol industrial, que abandonant los concells de un egoisme sempre pernicios se decideixi á seguir lo bon exemple de la casa de Mr. E. Pantz de París?

J.

o es cap tonto l' Aguinaldo.

Com á rescat dels presoners espanyols que té á n' el seu poder, demana cinch milions de pessetas, tres milions de cartutxos, deu mil fusells y alguns dels canóns que 'l nostre exercit tenia á Filipinas.

Las pessetas deu necessitarlas per pagar als seus soldats: las armas y municions per saludar als yankees. Seria una viva llástima qu' Espanya no pogués satisfere de sas pretensions las últimas quan menos. Fins per equitat devém aquest servey als nostres bons amichs del Nort-América. Aixís se podria convencer de l' exactitut de aquell conegut refrán: «A cada porch li arriba 'l seu Sant Martí.»

Si senten á dir que 'l govern tracta de suprimir desde primer de abril el 40 per cent de recárrech de guerra que pesa sobre la contribució territorial, no se 'n alegrin massa depressa. O en tot cas, alegrinse'n tan sols á mitjas.

Perque del 40 per cent, segóns noticias, únicament se proposa rebajarne la meytat. Y per lo que respecta al 20 per cent restant subsistirá ab lo titul de *impost transitori*.

Gramaticalment, l' adjectiu *transitori*, vol dir interi, passatjer, accidental; pero segóns la Gramática parida sagastina, *transitori* significa permanent, etern, inalterable.

Ara ja están avisats.

A Sabadell continua la maror, á consecuencia del acte de inhumanitat de que varem donar compte fá quinze días, comés contra una infelís partera á la que vá negarse l' entrada al Hospital. Per més que algú s' ha empenyat á tirar terra sobre l' assumpto, l' Ajuntament de aquella ciutat no ha tingut mes remey que pendre l' acort de que s' practiqui una rigurosa informació. Estarém á la mira de lo que 'n resulti.

De totas maneras el corresponçal á Sabadell de un periódich barceloní, ha volgut salvar la responsabilitat

de la Mare Superiora de aquell establiment, afirmant dos cosas:

Primera: Que al Hospital de Sabadell no hi ha un mal aposito á propósit, perque una partera pobra y sense alberch puga lliurar lo fruyt de sas entranyas. Y segona: qu' encare que hi sigüés, las monjas no li podrian prestar el menor auxili, per impedirho la regla del ordre que professan.

¡Admirable disculpa! De manera que si 1899 anys enrera hi hagués hagut á Betlém monjas de aquesta ordre y de aquesta regla, fins á la Verge Santíssima, quan vá sentir els dolors del part, li haurían girat la espalla!

En vista de aixó crech que 'ls sabadallenses procurarán dotar al Hospital de tots els elements perque no puga repetirse may més un cas tan trist. Y crech també que lo primer que farán será prescindir dels serveys de unas mares tan escrupulosas, qual regla, en aquest cas concret (y hem de creure qu' en alguns altres) está en pugna oberta ab los debers mes rudimentaris de la humanitat y de la beneficencia.

Per fi, 'l diumenje, y gracias á las activas gestions practicadas per alguns representants de las diversas fraccions republicanas de Barcelona, recobraren la llibertat los Srs. Sempau Barril, Bo y Singla, María Bisbal y demés condemnats per la publicació de unas proclamas, els quals á pesar de que estavan compresos en l' últim indult, continuavan detinguts.

Doném á tots ells la nostre mes cordial enhorabona.

L' emperador Guillém ha consignat los següents conceptes en lo preámbul de una ley que acaba de sometre á la deliberació del Parlament alemany:

«La guerra hispano-americana ha demostrat que l' organizació defectuosa de un exercit es més cara que l' exercit més costós.

«No pot haverhi perdó per las faltas en l' exercit. Ni l' error, ni 'l descuyt poden perdonarse, perque l' exercit es la patria organizada, y las sevas deficiencias perjudican á tots.»

Ja ho senten: no pot haverhi perdó.

Y no obstant, aquí á Espanya hi ha una cosa mil vegadas pitjor que la impunitat: es el dissimulo en un país al qual se li han afluijat tots els ressorts de la justicia.

Confesso sincerament que á la continuació en lo poder de aquest gran mistificador de 'n Sagasta, que 'ns está consumint de fastich, es preferible la pujada de 'n Silvela ab totas las sévas pretensions y amenassas reaccionarias.

Perque 'l país; malalt com se troba, més que llevors de cascals que l' acabin d' ensopir, lo que necessita per remediarse es una manxiula que 'l desperti y 'l fassa petar de dents.

Llegeixo en un periódich de Madrit:

«En una reunió celebrada per generals, jefes y oficiales de Marina s' acordá que una comissió del mateixos anés á visitar al ministre del ram, manifestantli 'l disgust ab que veurían que 's dictés auto de presó contra 'l Sr. Montojo ó contra qualsevol altre general del cos.»

Aixó vol dir...

Res: aixó vol dir qu' encare no s' han restablert las garantias constitucionals, y lo qu' es á mí no m' agrada escriure comentaris sols per donar gust al llapis roig. Els periodistas no gastém áncora com els marinos. A nosaltres, per més que 'ns disgustém, no se 'ns escolta, y á lo millor ens passan per ull y 'ns tiran á pico.

Diu el ministre de Marina que no pot rebajar un céntim de personal.

No hi vol dir res que no tinguém barcos: hem de tenir marinos que cobrin com si realment ne tinguéssim.

fots ells van ben embarcats
á bordo del pressupost,
que si no es barco de guerra
es barco tot ell rebost.

Tampoch el ministre d' Estat creu convenient rebajar ni un céntim dels gastos del seu departament.

Res hi fá que la pobre Espanya estiga á punt de desapareixer del mapa; aixís y tot ha de conservar per tot arréu el luxu espléndit de las embaixadas y altras representacions costosas, que no serveixen mes que per establir un bon contrast entre tan despilfarro y la miseria del país.

El ministre de la Guerra, per la seva part, exigeix un augment de 30 milions de pessetas.

En vista de lo qual, podrán dir els contribuyents: —¡Quin remey ens queda més qu' esquitxarlas, haventnos posat en Sagasta la correa al coll!

CARTAS DE FORA.—Vilafranca del Panadés.—Fará cosa de una vintena d' anys que á la iglesia gran hi havia un altar ab un Sant Cristo y una Mare de Deu: mossén Peret Bó, ell sabria 'l perqué, doná ordre de retirá 'l Sant Cristo, deixant sola á la Mare de Deu, y com que l' altar pertanyia al gremi de

teixidors, aquests retiraren també la Mare de Deu, tal vegada perquè no s'anyorés, portantla a casa d'un de dit gremi. Al Peret Bó que recorregué a fi de que la tornessin a la iglesia, li sortí l'tret per la culata. Morí l' que la tenia, y se la encarregá un de la familia: aquest passá una vida trista, havent tingut que acullirse al Hospital ahont morí també la senmana passada, conservant totes las prendas y joyas de la imatge, conforme aixis ho havia promés. En sos últims instants cridá a l'hermana que l'assistia dihent que volia fer testament: ella, naturalment se'n rigué, perquè zcóm podia tenir cap finca un home a qui la miseria havia portat a n'aquella casa? Per últim digué:—A tal puesto hi ha la Mare de Deu tal y la deixo al Hospital. Morí poch després, y practicadas las averiguacions necessarias, resolgueren portarla altra vegada a la iglesia gran. No'n feren poch de passos els sotanas y las ovellas excitant als mestres de noys y noyas perquè aquests anessin a la professó ab ciris quedant la cera per la Mare de Deu... Y en efecte, l'diumenje a la tarde sortiren en cabalgata y al só de una gran orquesta recorregueren carrers y plassas, desde l'Hospital fins a la iglesia gran. Lo mes extrany es que sent la Mare de Deu tan rica, deixés morir de miseria a un home que tantas probas d'estimació li havia donat sempre.

Igualada.—En lo programa de una funció teatral que dona l'Centro católico de obreros, s'hi llegeix la següent nota: «A fin de evitar ciertos abusos que podrían manchar el honoroso Estandarte que ostenta este Centro Católico de Obreros, la Junta Directiva del mismo, pone en conocimiento del público que en adelante, en el salón de espectáculos de dicho Centro, se guardará la debida separación de sexos, a no ser que los espectadores estén unidos con vínculo de parentesco hasta el tercer grado, ó que las señoritas vayan acompañadas de sus señores padres; advirtiéndose además que aunque se tenga asiento fijo se separará al individuo que los señores Acomodadores creyeren conveniente sin que por esto el interesado tenga derecho a reclamación alguna, por más que, para evitar confusión se le obligase a pasar a clase inferior: corriendo como es consiguiente a cargo de dichos señores Acomodadores el evitar cualquier otro desmán que pudiese manchar la buena reputación de dicho Centro.»

¿Qué dimontri deuen fer els catòlics espectadors de aquest teatre quan la Junta s'heu obligada a pendre tals precaucions?

DISFRESSAS SENSE CARETA

os ministres, per alló de qui no te res que fer al gat pentina, volen anar al ball de màscaras.

Y no solzament volen anarhi, sino que tenen l'intenció de presentars'hi disfressats.

—Si l'pais—diu molt atinadament el ministre d'Hisenda—s'entrega al Carnaval a pesar de las desgracias que l'

afligeixen ¿per qué no hem d'entregárnoshi nosaltres, que no estém afligits per res?—

Tots los ministres abundan en la mateixa opinió y s'aferran més y més a l'idea de anar al ball; però aquí comensan 'ls seus apuros.

—¿De qué 'ns disfressarem?

S: passa revista al repertori y 's discuteixen las ventatjas é inconvenients dels figurins més en boga.

Al un se li troba un *pero*, al altre se n'hi troban dos; aquest ja está bé, pero ¡l'han usat tant els cotxeros!... Aquell no va mal, pero ¡es tan depressiu per un ministre vestirse d'estora!... El problema porta trassas de no poguerse resoldre.

—¿De qué 'ns disfressarem?

Afortunadament pels ministres, don Práxedes, que fins aquí havia escoltat la conversa sense desplegar los llabís, 'ls tira l'calabrot salvador de la seva experiència, trayentlos del apuro ab un genial acudit digne del seu númen.

—¿De qué 's disfressarán?—diu ab la *bohómie* que caracteriza totes las sevas atrocitats:—pues lo més práctic y fins lo més graciós es... no disfressarse de res.—

Los ministres protestan y reixasan unánimement la indicació del jefe. ¡Cá! No es aquesta la seva intenció. Si no han de poguer anar al ball ab un traje que fassi riure y 'ls procuri un éxit, més s'estiman no moures dels ministeris.

—En resúm ¿qué desitjarían vostés?—els pregunta l'president:—¿una disfressa que representés una cosa ben distinta de lo que realment son?

—Si, senyor.

—Pues acceptin el meu pensament... y queda completament realitat el seu propósit.—

Y ampliant ab encantadora familiaritat l'idea que acaba d'apuntarlos, l'explana en termes plens de sentit comú y de lògica.

—Per enganyar al poble—diu a manera de preámbul de la *nova Uley*—res tan cómodo com cubrirse ab un vestit que no sigui l'propi. Ara bé ¿qué es de vostés que porta l'traje que li correspón? ¿Qui?...—

Veyent que cap ministre obra boca, don Práxedes s'dona la resposta ell mateix.

—¡Ningú no l'porta! Tots vostés van ab roba falsificada, disfressats, enganyant a la gent ab las apariencias.—

Y comensa formalment l'enumeració.

—Vosté, senyor Romero Girón, no n'es de ministre d'Ultramar: no fa més que anarne disfressat... y gracias. ¡Ministre d'Ultramar, ara que no tenim *mar* ni *ultra*! ¡Ministre d'Ultramar, havent perdut Cuba, Puerto-Rico y las Filipinas!... ¿Vol una figura de Carnestoltas més completa y detallada?—

Després s'encara ab el senyor Capdepón.

—¿Y vosté? ¿Creu que per ser ministre de la Gobernació de veras s'ha de acudir als seus expedients, no governa res, ni administra res, ni dona un pas en el seu departament que no tropeSSI. Lo seu traje, en lloch d'imposar, fa riure... ¿Quina necessitat té de disfressarse, donchs?—

Y s'gira al duch de Almodóvar.

—De vosté, senyor ministre d'Estat, casi ni hi ha que parlarne. ¡Valent ministre d'Estat!... A las primeras de cambi hem vist que la casaca li venia gran y la cartera li arrossega

va. ¿Qué més necessita pera cautivar al públich d'un saló de ball y brillar entre las máscaras més ingeniosas?—

Del d'Estat passa al de Marina.

—Suposo, senyor Auñón, que no 'm farà cansar, obligantme a demostrarli lo graciós y divertit que resulta un ministre de Marina sense barcos. Es una verdadera figura de Carnaval, un tipo grotesch de primera forsa.—

Posa finalment en solfa als ministres de Gracia y Justicia, d'Hisenda y de la Guerra, y a tots els vé a demostrar com dos y dos fan quatre que no hi ha disfressa més cómica que la seva ni traje que provoqui tantas riallas com la seva casaca de ministre.

—Poden anar al ball de máscaras ab tota tranquilitat—els diu lo simpátiich don Práxedes:—y si algú els pregunta de qué van disfressats, respóngunli sense empaig de cap género: «De ministres de per riure.»—

No s'ha equivocat en Sagasta. Los ministres s'han presentat al sarau ¡y'n volen de riallas!...
Sobre tot a n'als palcos de las nacions extranjeras.

FANTÁSTICH.

A CAL DIPUTAT

—Apa, corra, Concepció; pòsam a punt la robeta, el mundo gran, la maleta, el parayguas y el bastó.

—Trajes ¿quins? —El de levita, el de passeig y l' de frac.

—¿Sombrosos? —Ab hongo y clac tinch tot lo que 's necessita.

—¿Mocadors? —Pòsanhi vint, perquè del modo que aném me sembla molt que 'ns haurém de mocar bastant sovint.

—Perfectament: he tindrás dins d'un' hora al quarto teu; y ara, senyor marit meu, ¿podria saberse hont vas?

—Ja pots pensarho; a Madrid.

—¿Altre cop? ¿No vas anarhi pel Setembre?

—Es necessari: així en Sagasta m' ho ha escrit. Y no afegeixis ni un mot ni 'm marejis ab més queixas: tocant a aixó, ja 'm coneixes, primé es el partit que tot.

—No, ja sé qu'ets un esclau civilisat, pero en fi, ¿qué vas a ferhi ara allí?

—Hem d'aná a firmar la pau.

—¡Ay, noy! ¿A mi ab aquests lios?

—¿T'atreveixes a duptá?

—¡Vés, home, vés! Si ja va firmarla en Montero Rios!...

—No hi fa ré: en aquell moment, baix el cárrech qu'ell tenia, l'home únicament podia firmarla interinament.

Nosaltres hem d'estudiarla, defensarla ó combatirla, sospesarla, discutirla y després ratificarla.

—¡Jesús! ¡Y quin compromís!

¿Tú discuti y defensar, y combatre y sospesar?... ¡Y qué has de fer tú, infelís!

Lo que farás al sé al día, será estarte ben quietó, obehí al teu directó y santa bona Maria.

—¡Concepció!...

—¿Qué? ¿qué vols dí?

¿Per ventura vas allá per res més que per callá y votar no y votar sí?

—Aixó es clar, naturalment, es deber de disciplina: quan el jefe ho determina ¿qué ha de fé un hom? Sempre amén.

—Pues mira ¿m vols creure? En compte d'anárten ara a Madrid, vota que sí per escrit y 'n sortirás molt més prompte.

•Senyor Sagasta: l'tractat de pau que vol ensenyarme, ¿per no haver de molestarme

•ja 'l dono per aprobat.»

—No hi entens res, Concepció: sé individuó del Congrós, no vol dir votar, no més: vol dí assistí a la sessió, dar forsa a la majoría, aplaudí al oradó amich y alborotá al enemich.

—¡Deliciosa teoria!...

¿Y per fé aquestos papiers pateixes tant d'esperit, y vas y vens de Madrid y malgastas els diners? Fill, no m'agrada la farsa y haig de dirte la vritat: tú no ets pas un diputat.

—¡Y donchs qué soch?

—Un comparsa.

C. GUMÁ.

DE FILIPINAS

Ja s'han romput las hostilitats entre 'ls tagalos y 'ls yankees. La nit del día 3 las forsas del Aguinaldo van atacar la ciutat de Manila. Lo foch va durar algunas horas, valentse 'ls nous ocupants de aquell país, principalment de l'artilleria, ja que fins feren jugar los canons dels barcos que tenen anclats a la badia. Dos arrabals sigueren destruhits.

Que l'combat sigué dur y sangrent ho revelan las mateixas noticias de origen yankee qu'eleven fins a 300 las baixas que han tingut, entre morts y ferits. Si 's pren en compte que ocupavan posicions formidables en las fortificaciones de la ciutat, se compendrà per aquests datos que l'atach dels tagalos ha de haver sigut molt serio. En cambi 'ls periódichs americanos aseguran que las baixas de las forsas del Aguinaldo passan de 4,000.

No s'olvidi que 'ls yankees disposan enterament del cable y per consegüent del dret d'etjegar las guatllas que vulguin sense contradicció ni destorp.

Per mes que las forsas nort-americanas, de moment, hajan sortit vencedoras gracias a estar concentradas a la capital, no poden desconeixer la casi impossibilitat en que 's trobaran quan tractin de ampliar la seva campanya, de batre als insurrectes possessionats de tot el país. L'intentarho no més els ha de costar terribles pérduas. Contra ellas lluytará la furia dels indigenas cada día mes aguerrits, y l'rigor y l'insalubritat del clima, enemich de la rassa blanca.

La ruptura de las hostilitats crea un abisme entre 'ls naturals de las islas y 'ls que pretenen dominarlas. Confessan avuy els filipins que odian mes als yankees que als mateixos espanyols. Per lo tant es mes que probable, segur, que fracassará, estrellantse en la intransigencia dels indios, qualsevol maquinació pérdua del govern de la Casa Blanca, encaminada a reduhirlos, ja que no poden per la forsa, per medi de l'astucia.

Espanya deu limitar-se a presenciar el cumpliment de una expiació tremenda sobre 'ls que abusant de la seva qualitat de vencedors, tan duras condicions van imposarnos. L' hora ha arribat de que 'ls llorers se 'ls tornin argelagas. Si alguna cosa hem de sentir es que per excesivas consideracions als de las cogullas, vaja deixar de cumplirse 'l pacte de Biacnabató. Si s'hagués procedit ab la deguda llealtat, avuy encare las islas Filipinas serian espanyolas. Per massa miraments als frares embrutidors, ha perdut Espanya aquell immens territori y l'apoyo de una rassa qu' en aquests moments está demostrant que sab lluytar y que sab morir per la seva llibertat.

J.

N Polavieja es enemich de 'n Sagas ta veritat?

Donchs, sent enemichs, ¿cóm s'explica l'empenyo del home del tupé, en nombrar senador vitalici al general cristiá?

La cosa, no obstant, es ben sencilla. En Polavieja no es home de paraula. Colocat a las Corts, si s'atreveix a respondre als adversaris

quan l'ataquin farà un trist paper: si s'absté de contestarlos, s'enfonzará per sempre.

En Sagasta ho sab, y voldria matarlo per la boca. Com als llussos de palangre.

Ara sols falta veure si aquest peix tan gros mossegará l'esqué.

D'aquellas inteligencias que se suposavan entre en Sagasta y en Weyler y en Romero Robledo, ja no'n queda res.

Es a dir sí: en queda una cosa.

Quan ells manifestavan que per apoyar a la situació volian cobrar al contact, en Sagasta 'ls va dir:—Tinguin: prenguin aquests cartutxos.

Plens de ilusió 'ls van rebre: poch després els van obrir, y... Res: que de aquellas inteligencias ja no'n queda mes que dos pilotets de perdigons.

Ja no tenim colonias, pero l'ministeri de Ultramar continúa organísat com si'n tinguessim.

No perquè s'haja perdut la terra del tabaco, s'han de suprimir las bonas brevas.

Y ara s' diu que 'l día que se suprimeixi l'ministeri de Ultramar ó de Ultratumba (lo mateix té un nom que l'altre) se nombrará una comissió liquidadora, que está presidida per l'alt empleat Sr. Laviña.

De manera que fins quan ja del ministeri no se'n canti gall ni gallina, encare durará la *vinya*.

Torna a parlarse de que 'n Carlets tan bon punt quedí ratificat lo tractat de pau, llansará 'ls seus remats a la montanya.

Aquest fet coincidirá ab l'entrada de la primavera. Es lo millor que pot fer: tirarlos a la montanya y que pasturin, qu'en aquesta estació del any l'herba es molt tendra.

Al nano Auñón el deixan estar agradablement entretingut en sos projectes de fer construhir una infinitat de barcos nous.

JOHN BULL Y L' ONCLE SAM

Donant voltas al formatje.

EN VIGILIAS DE L' OBERTURA DE LAS CORTS

—Mare de Deu, y que se n' hi ha criat de bruticia en tan temps d' estar tancada.

Pero no 's figurin: els barcos que ell construeixi serán apropiats á l' estatura del ministre nano.
Lo que deya un barquer andalús de la Barceloneta:
—No serán barcos, sino barquillos.
A lo qual assentia un altre barquer catalá, dihent:
—Just, noy, barquillos: en catalá, neulas.

Y encare dirán que 'l Govern está ensopit sense tenir cap idea ni fer res enterament.

Vegin si van equivocats els que tal afirman que l' altre dia va aprobar un Real Decret creant una medalla commemorativa de la campanya de Cuba. ¡Quina idea mes gran y mes consoladora al mateix temps! ¿Veritat? Ara no mes falta que la medalla de l' isla de Cuba siga de dos colors: blanca de la cara y negra de la creu, com volguent dir: «Si l' heu perduda blanca, busqueu-la negra.»

Y además será precís que la primera que s' encunyi siga per en Sagasta, en premi als grans mérits que ha contret fent fonedissa l' isla: que li regalini y que se la penji... á la punta del tupé.

El cel de Sevilla estava enfurrunyat: la iglesia de Sant Albert plena de llums. A dalt dels núvols la gran tronada, á dintre de l' iglesia las grans oracions per conjurar la tempestat.

Quan vels'hi aquí qu' en lo moment culminant de la feyna mística del rector ¡barrabúm! sona un tro tremebundo, brilla una exhalació enlluernadora, y l' iglesia, á part de sufrir alguns escrostonaments considerables, s' ompla tota de pudó de sofre, fator de infern.

Lo llamp no va produhir cap desgracia personal. Va ser sols un avís de las alturas que traduht al llenguatge corrent volia dir:—No sigueu avestrussos: si no voleu morir escalibats pel foch del Cel, deixeuvos de *para-capellans* y acudiu als *para-rayos*.

Prompte s' obrirán las Corts. Havent aprobat lo Senat yankee 'l tractat de pau, ja en Sagasta no té medi de aplassar per mes temps la reunió del Parlament.

Pero en aquesta situació, s' fá 'l despreocupat, y fins diu que necessita las Corts per orientarse.

Ja ho saben, donchs, las oposicions: la millor manera de que 's puga orientar, á la seva má queda: procurin ferli veure las estrellas.

Una de las grans qüestions que tenen verdaderament preocupadas á las potencias, es la de determinar si 'l Papa pot ó no enviar un embaixador que 'l representi á n' el Congrés de la Pau, convocat per Russia.

L' Italia s' hi oposa resoltament, alegant que desde que 'l Papa ha perdut lo poder temporal, per res té que intervenir en aquesta mena de qüestions.

Pero Lleó XIII podrá observar á n' aixó que dintre del Vaticá conserva encare la guardia suissa, y que fora d' allí conta també ab alguns elements de guerra de no escassa importancia.

—A Espanya sobre tot—podrá afegir—hi tinch un floret de capellans trabucaires, que foran capassos, si

se li presentessin de sopetón, de fer caure d' esquena al mateix emperador de Russia.

A las grans potencias, en vista de semblants rahóns, no 'ls hi quedarà altre remey que franquejarli las portas de la Conferencia.

Lo general Henry, gobernador de Puerto-Rico, sol passejarse pels carrers de la capital en mànegas de camissa.

Pero ab la mateixa *sans façon* ab que 's passeja, ha introduht en lo pressupost de l' isla tals economías, que l' ha deixat reduht á la quarta part de lo que importava, quan aquell país era governat pels espanyols.

Per lograrho ha suprimt molts gabelas y ha donat las dimissorias á un gran número d' empleats inútils. De manera que 'l general Henry té perfecte dret de anar sempre y per tot arréu en mànegas de camisa.

¿Saben perquè?

Perque está fent dissapte.

Al tornar en Polavieja á Madrid de regrés de la seva excursió á Andalucía, va ser rebut á l' estació per molts dels seus amichs, entre 'ls quals hi preponderava l' element eclesiástich.

Lo qual no te res d' extrany, perque en Polavieja es un home al qual se li pot ben dir:—¡Ay noy, que 'n portarás de capellans al enterro!

SOLUCIONS

- 1.ª XARADA.—*A ve Ua-na.*
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Los dineros del Sacristan.*
- 3.ª GEROGLIFICH.—*Per Totsants, capas y mocadors grans.*

Han endevinat las tres solucions los ciutadans J. Sallent, Un de la Vall d' Arán, Mosquit d' Arbre y Un Màrtir del 69; n' han endevinadas 2, Pep Estomacal, Anréu Sindréu, Matafaluga y Pau Pi; y 1 no més, Salvador Cervera, y Sebastia de Mayá.

ENDEVINALLAS

XARADA

Bella es la nit y plácida 'ns convida á disfrutar del mar la dolsa calma, ab mi prest vina *Dos-tres-quart* hermosa, que *quarta hu dos* allá en la platja aguarda.

Allunyats de tothom, bé los cors nostres s' esplayarán de ditxa ubriagantse; y al compás de las onas juganeras, que 's mouhen ab carinyo endormiscadas, al espay llensarém *total* divina ab petons que eixirán de nostras ánimas.

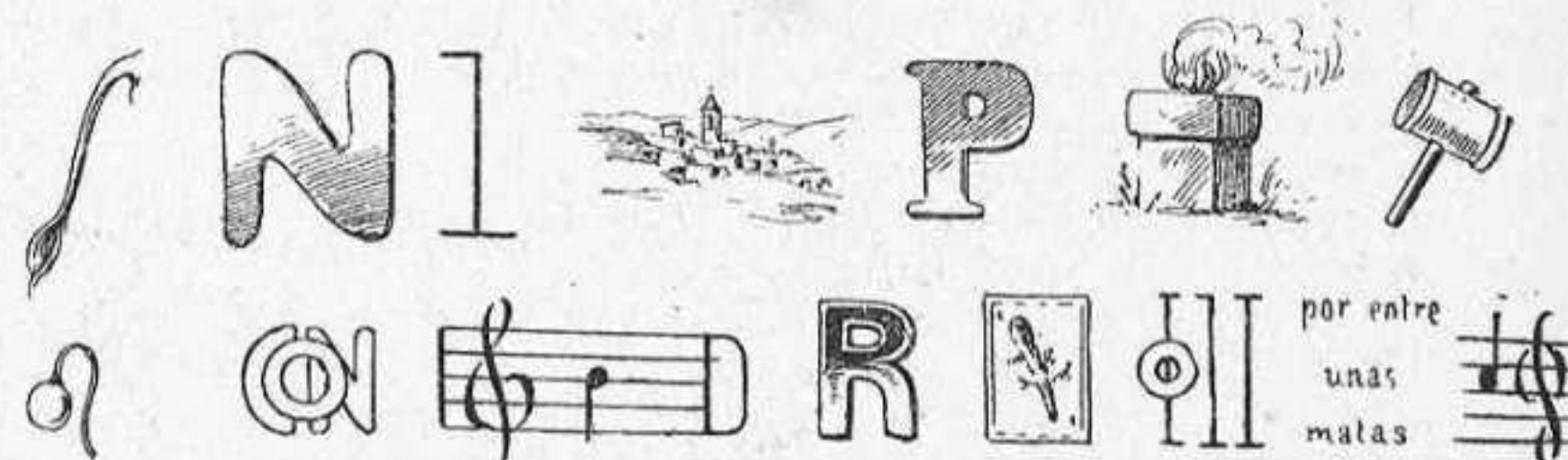
DOS FORNERS.

ANAGRAMA

—Si ara diu que fa *total* li diré que n' es mitj *tot*.
—No veu home que las donas casi may sentim fredó?

G. PRATS DE VILASSÁ.

GEROGLIFICH ILUSTRAT

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Petit Menudencias. Un Tasta-Olletas, un Tornó, Un Reusense, J. de Badalona. Un impermeablero, Joan Virólla, C. Aragonés, Rafel P., Saltimbanqui, y Pere Micas:—Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa.

Ciutadans J. Sallent, V. Tinus, B. S. B., J. Jové y Callis, G. Prats de Vilassá, Dos Forners, Un Lampista, Un estudiant vilfranqui, J. Pallet y P. Salom Morera:—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian aquesta setmana.

Ciudadá J. F. (Brafim): En lloch de apreciaciones, es precís que se 'ns envihin fets concrets de tal índole que permetin ocuparnos d' ells.—*Escolar*: En la composició hi ha alguns rips.—*Joan Soldat* (Lleyda): Per poder parlar del assumpto fora precís que poguessem enterarnos de la causa.—*Vicentó*: Els epigramas resultan una mica massa alegres.—*J. Castellet Pont*: Es mes utilisable 'l sonet que la intima.—*Pau Pipas*: La composició es fluixa.—*Carriguir*: Buscarém á la cartera l' original de que 'ns parla, y m' rarém de complaure'l.—*P. Talladas*: Moltes gracias per l' envió del mapa: es verdaderament curios.—*F. Abaja Ndé*: A vosté, com al tranvia del inglés el deu moure una forsa extranya: si es aixís recomani que li unti bé 'l trolley y no descarrilará tan fácilmente, ni traurá tantas xispas, ni fara tants pets.—*P. A. Moreno*: Home, dispensi, que no era 'l nostre intent mortificarlo lo mes mínim.—*J. T. D.*: Lo treballat á que 's refereix, no fa per casa.—*J. Starsams*: Aceptém la xarada.—*F. Comas*: La composició va bé.—*S. Bonavia*: Pero, home de Deu, ahont te las orellas? Per fer rimar *testarudas* ab *pinturas* se necessita ser sort.—*R. T.*: La composició no 'ns fa pesa.—*F. Llenas*: Rebuda la que 'ns envia: va bastant bé.—*Tossol de la Creu*: Dels dos dibuixos n' aprofitarém un.—*F. Farré*: L' article careix en absolut d' istil literari.—*M. Roy*: La seva composició no diu res de nou.—*J. M. (Aleixar)*: L' assumpto á que la seva carta 's refereix es massa petit perque puga ocupar-se'n el periódich.—*L' Avi Riera*: Quedan admesos los sonets.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj. 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.